

1980 Öncesi ve İhtilal Hatıraları

1980 öncesi anarşi ve terör öyle bir hale geldi ki, her gün yirmi, yirmi beş adamın öldürüldüğü oluyordu. Hükümet anarşi ve terör karşısında çaresiz kalmıştı. İnsanlar hep telâş içindeydiler. Rahat uyku uyuyamaz olmuştuk.

O günlerde Tahtacılar Caddesi'nde, **Dursun Ali** adında bir esnaf vardı. Bana:

"Hocam bu günlerde beş altı kişi bizim dükkanın önüne geliyorlar, biraderiniz Hacı Musa'nın yazıhanesinin karşısında durup içeriyi bir süre süzüyorlar, sonra gidiyorlar. Ben onların hallerinde bir gariplik seziyorum." dedi.

Ondan çok önceleri **1972 yıllarında** her cumartesi biraderim Hacı Musa'nın Mahalle başındaki evinde ders yapıyorduk. Hacı Musa bir gün yanıma geldi ve şöyle dedi:

"Benim Tekmanlı, sadık bir dostum var. Kendisi alevi. Bana bu cumartesi dersin bizim evde olmamasını tavsiye etti. Yoksa benim başıma bir iş açacaklarmış, evimi basacaklarmış."

Ben de.

"Yahu Tekman'daki bir adam senin evinin basılacağını nereden bilsin? Sen ona bakma."

dedim. Kabul etti. Cumartesi günü Hacı Musa'nın evine derse gittik. Polisler o gece, biz dersteyken evi bastılar.

İşte sekiz yıl önce bize polislerin baskın yapacağını haber veren Hacı Musa'nın o Tekmanlı dostu 1980 yılında yine gelmiş ve

"Hacı Musa! Bu şehirde anarşi çıkarmak, halkı ayaklandırmak için Diyarbakır'dan 6 kişi geldi. Süt Evler semtinde kalıyorlar. 30 kişiyi vurmak üzere görevlendirilmiş. Biri sen, biri gazeteci Ahmet Polat diğerlerini söylemem." demiş.

Hacı Musa bunları bana anlatınca:

“O Alevi arkadaşına bir kere inanmadık, dört ay ceza çektik. Artık ona inanmak lâzım. Gel sen aileni de al, İstanbul’a git. Orada bir süre kal.” dedim.

“Ben İstanbul’a gitmem.” diye itiraz etti.

“O halde git Ahmet Polat’ı bu olaydan haberdar et.”

dedim. Ahmet Polat, o sıralarda Hürsöz gazetesini çıkartıyordu.

Hacı Musa olanları Ahmet Bey’e anlatınca, Ahmet Bey gitmiş, Kolordu Komutanına haber vermiş. Paşa da Ahmet Bey ile Hacı Musa’ya koruma olarak birer asker verdi. Asker sürekli olarak Hacı Musa’nın yazıhanesinin önünde geziyordu. Ben de ara sıra Hacı Musa’nın yazıhanesine gidiyordum. Bir gün Hacı Musa’ya:

“Bu asker seni koruyamaz. Çünkü seni öldürmeye gelen adam, karşıdan bir kurşun atarak bu askeri de vurur. Gel sen yine İstanbul’a git.” dedim.

“Hocam! Ben gidemem. Sen git.” dedi. Ne o ve ne de ben Erzurum’dan ayrılmadık. Böylece korkulu günler yaşamaya devam ettik.

Geceleri rahat uyuyamıyordum. Gözüme uyku girmiyordu. Hanım niye uyuyamadığımı soruyordu. Ben de, *“Başım ağrıyor.”* diyordum. Bana aspirin getiriyor, fakat bir fayda vermiyordu. Olanları ona anlatıp korkutmak istemiyordum.

Bu şekilde günler geçerken 12 Eylül 1980’e geldik. Gece evde yarı uykulu, yarı uykusuz yatıyordum. Sabah namazına 10-15 dakika kala kapımız vuruldu. Hanım hemen kalktı. Gecenin bu saatinde gelenlerin ancak anarşistler olabileceği aklıma geldi. Polis evimize sık sık baskın yaptığı için, hanım, gelenlerin polis olduğunu zannetti. Ben de:

“Polisler gelseler gündüz gelirler, gece gelmezler.” dedim. Kapıyı hafifçe tıklattık. Dışardan Vahdet Yılmaz’ın sesi geldi:

“Açın ben Vahdet! Müjde ihtilâl oldu!” dedi. Ben hemen kalktım.

O günlerde mebus olan Osman Demirci Hocamız da bizim evin yanındaki Süleymaniye medresesinde misafir olarak kalıyordu. Giyinip dışarı çıktığımda bir de baktım ki Osman Demirci Hoca sevincinden yerinde duramıyordu **“Gel, gel! Müjde ihtilâl oldu!”** dedi.

İhtilâl olduğu için ben de seviniyordum. *“Bir dur bakalım. Bu ihtilâl iyi mi olacak,*

kötü mü? 1960'ta da ihtilâl olmuştu. Başımıza neler geldi.” dedim.

“Bırak.”, dedi, “Bu ihtilâl onun gibi değil. Bu ihtilâl lehimize olacak.”

Abdest aldım ve sabah namazının vaktinin girmesini beklemeye başladık. O arada Vahdet ortadan kayboldu. Biz nereye gittiğini merak etmeye başladık. Biraz sonra kucağında bir televizyonla çıka geldi. Televizyonu açtığımızda bir de baktık ki, Kenan Evren Paşa konuşuyor. Konuşmasını dinlediğimizde ihtilâlin anarşistlere karşı yapıldığını anladık. Artık huzur bulmuştuk ve o huzurla sabah namazını kıldık.

Ben artık tehditten kurtulduğumuzu anladım. O günlerde Osman Demirci Hoca'ya:

“Hocam, şimdi bu millet ihtilâlden dolayı korku içerisinde. Bir Türkiye turuna çıkıp bu ihtilâlin bize zarar vermeyeceğini, aksine faydamıza olacağını anlatalım.”

dedim. Osman Hoca da teklifimi kabul etti. Erzurum'dan çıkıp Karadeniz yolunu takip ederek İstanbul'a kadar gittik. Gittimiz yerlerde bu ihtilâlin diğer ihtilâllere benzemediğini memleketimiz için faydalı olacağını anlattık.

Bunu söylediğim zaman hemen 1960 ihtilâlini öne sürerek tereddütlerini dile getiriyorlardı. Ben de buna şu örnekle cevap veriyordum:

“1960 ihtilâlinde bir sel geldi. Bağımızı bahçemizi sular altında bıraktı. Bu sel beraberinde çok büyük, dev gibi kayaları da getirdi. Bu kayaları bağlarımıza bahçelerimize bıraktı gitti. O zamandan beri bu taşları atmaya uğraşıyorduk. Fakat gücümüz yetmiyordu. Şimdi bu ihtilâl o kayaları aldı götürdü. Evlerimizi, bağlarımızı, bahçelerimizi bize geri verdi.”

Türkiye turundan sonra yine Erzurum'a geldik. Biz geldikten sonra anayasanın kabulü için Türkiye çapında bir referandum yapmaya karar verdiler. Biz de bu durumu görüşmek üzere Isparta'da toplandık. Bin kişiden fazla bir cemaat vardı. Esasen Isparta'ya gidiş sebebimiz Üstad için Isparta'da okutulan mevlide iştirak etmektir. Fakat oraya gittiğimizde:

“Referanduma ‘Evet’ mi, yoksa ‘Hayır’ mı diyelim?” sorusuyla karşılaştık. Bu durumu kendi aramızda değerlendirmek istedik. Orhan İnalöz Bey de oradaydı. Benim yanıma gelip:

“Sizin de bildiğiniz gibi cemaatin umumî kanaati referanduma ‘Evet’ demek. Fakat bu durum, toplantıda açıkça söylenmezse cemaat tereddüt içinde kalır.” dedi. Muzaffer Aslan Ağabey’i çağırdık ve münasip bir lisan ile durumu cemaate anlatmasını söyledik.

Muzaffer Ağabey de toplantıda Üstad’ın müsbet hareket metodunu nazara alarak misaller vermeye ve referanduma “Evet” demenin memleket için daha hayırlı olacağını anlatmaya başladı. Henüz bir kaç dakika konuşmuştu ki, Ömer Okçu kendisine müdahale ederek:

“Biz buraya Ağabeyleri dinlemeye geldik. Biz buraya referandum hakkında müşavereye gelmedik.” dedi. Bunun üzerine Muzaffer Ağabey sustu. O sırada benim solumda Sungur Ağabey, sağımda da Tahsin Tola Ağabey oturuyordu. Muzaffer Ağabey susunca *“Ne yapalım?”* diye düşünmeye başladım.

Tahsin Tola Ağabey’e:

“Ağabey ne yapalım?” diye sorunca, Tahsin Ağabey, **“Hocam! Bu referandum meselesini burada hiç açmayalım. Çünkü Süleyman Bey buralıdır. Süleyman Beyi burada sevip sayan çoktur, kararımız onları rahatsız edebilir.”** dedi.

“Tahsin Ağabey” dedim, “Sen ne söylüyorsun. Bizim burada hangi taraftan olduğumuzu ortaya koymamız lâzım. Askerlerin tarafında olduğumuzu burada belirtmeliyiz. Milletın büyük çoğunluğu “Evet” diyecek. Biz Süleyman Beyin hatırı için sevad-ı azama, ümmetin büyük çoğunluğuna ters düşemeyiz.” dedim.

Tahsin Ağabey söylediklerime hak verdi. Ben daha fazla duramadım ve birden ortaya atıldım:

“Arkadaşlar, dedim, bazıları referandum hakkında sorular soruyorlar. Ben kimseye karışmam. Sadece kendi namıma konuşacağım. Ben “Evet” diyeceğim. Ama, “Niçin “Evet” diyeceksin?” diye sorarsanız onu açıklayayım; dedim ve şunları söyledim:

“Evet diyeceğim çünkü “Evet” demezsek yine eski durumumuza döneceğiz. Bununla beraber, eğer bu anayasayı yapanlar gelmese ve anarşinin, terörün önünü almasalardı siyasilerin bu işin altından kalkmaları mümkün müydü? Elbette değildi. Hükümet o gün için tam bir acz içindeydi. Nitekim devrin başbakanı Demirel, Erzurum’a geldiğinde Kars’a gitmekten korktu, ancak Erzurum’dan bir grup fedai yardımıyla Kars’a gidebildi. İşte hükümet böyle aciz bir haldeyken askerler yönetime müdahale ettiler.

Bir insana bıçak vurmak iyi değildir. Fakat insan apandisit olunca buna mecbur kalınır. O zaman bıçak vurulmazsa zararı olur. İşte askerler de bu yönetime bıçak vurdular.

Eğer bu ihtilâli askerler yapmasalardı, komünistler zaten başka bir ihtilâl yapacaktı. Benim fikrim bu, artık gerisini siz bilirsiniz.”

Oradakiler gayr-ı ihtiyari birden ayağa kalktı. Salonda bir heyecan havası esti. Birkaç kişinin dışında herkes bu konuşmamdan memnun kalmış ve tereddütlerden kurtulmuşlardı.

Osman Demirci Hoca, bu konuşmamdan çok memnun olduğunu söyleyerek, **“Utanmasam orada elini öpecektim.”** dedi. Bayram Ağabey de konuşmamdan ötürü memnuniyetlerini izhar edip dua ettiler.

Referandumdan sonra görüştüğümüz Akhisar’dan **Şahin Yılmaz Hoca: “Sizin konuşmanızdan sonra Ege Bölgesindeki bütün Nur talebeleri fire vermeden anayasaya ‘Evet’ dediler.”** dedi.

O yılın kışında, gece yarısı Isparta’daki medreseyi basmışlar. O sırada derste bulunan **Bayram Ağabey**’i ve bazı kardeşleri Emniyet Birinci Şubeye götürmüşler. Bayram Ağabey:

“Bizi Birinci Şubeye götürdükleri zaman gözlerimizi bağladılar. İfadelerimizi o şekilde aldılar. İfademizi alan kişinin sesi o kadar tanıdık geliyordu ki, o adamın içimizden biri olduğundan hiç şüphem yoktu. Sorduğu sorulardan da bizi çok iyi tanıdığı anlaşılıyordu.

İfadelerimizi alan zat bana:

“Eğer o gün, Kırkinci Hoca anayasanın kabulü lehindeki o konuşmayı yapmasaydı ve cemaatten bu yönde bir karar çıkmasaydı, aynı gün Türkiye’de ne kadar Nur Talebesi varsa hepsini içeri alacaktık.” dedi.”

Askerler ne ihtilâlin ilk günlerinde ne de daha sonraları bize dokunmadılar.

Üstadımız Risale-i Nur Külliyyatı'nda ordumuzun şahs-ı manevisini nazara vermiş her zaman haysiyetini ve şerefini muhafaza etmiş bazı yanlışlıklara muvakkat arızalar nazarıyla bakmış ve şöyle bir dua ve niyazda bulunmuştur:

“Rahmet-i İlahiyeden ümit kesilmez. Çünkü Cenab-ı Hak bin seneden beri Kur’an’ın hizmetinde istihdam ettiği ve Ona bayraktar tayin ettiği bu vatandaşların muhteşem ordusunu ve muazzam cemaatini muvakkat

arızalarla İnşaallah perişan etmez.Yine o nuru ışıklandırır. Ve vazifesini idame ettirir.[1](#)

Dipnotlar:

[1](#) Mektubat s, 327.